

အံ့အဲးစံအဲလ် တၢ်တူၢ်လိာ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤကျိၤ

ဟ့ၣ်စၢၤဝူၤ တီၤဖျၢၣ်ကျိၤ, ဟီၣ်လၢၣ်ကထြၢ, ၁၃၂၅ဘလူကရဲအဲၤဘဲညါ, လျီၤဘၢၣ်, ခဲၣ်ထၢၣ်ကံၣ် ၄၀၂၀၅

ဒ်ကီၢ်အဲၤရံၤကၢထံကီၢ် ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်ပဒိၣ်တဖၣ် အတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အသိး ကွဲၣ်ပရံၣ်စၣ်ဒိၣ်တံၣ်ကမုၢ်တၢ်မၤလိာ်တဖၣ်အံၤ အလီၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်ဟံးယၢ်တီၣ်နီၣ် ပၣ်ပူၤကျိၤလၢ အိၣ်ထံးဒိၣ်တံၣ်ကတီၢ်လၢဝါကျိၣ်တဖၣ် အၣ်အကီၢ်ဒီးဘၣ်သမံၤမိးဟံးထီၣ်တၢ်ဖဲၣ်တၢ်မၤဘၣ်ယး တၢ်ကတီၢ်လၢဝါကျိၣ် အတၢ်သ့တၢ် ဘၣ်အၣ်န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲးစံအဲလ် တၢ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤလီၤမၤစၢၤဝဲၣ်လၢ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤတီၢ်နီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီးတၢ်သမံၤမိးကျိၣ်အတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကသ့ၣ်ဆၢ ဖးကတီၢ် မၤန့ၢ်အပူၤမဲးအာၤ ဆဲးကျိးလီၤတဲမိဖဲ (၅၀၂)၄၈၅-၃၆၂၃ န့ၣ်တက့ၢ်. ဝဲတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤကွၢ်ထွဲတၢ် ကဘၣ်ဟံးယၢ်ဒီး ပူၤကျိၤလၢ ကဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်လီၤ.

လိာ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအလိာ်တဖၣ် မ့ၢ်ဒ်လၢအသိးလီၤ.

- တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်မုၢ်န့ၢ် လိာ်အုၣ်သး(အၣ်န့ၣ်တံၣ်ဖိ, ဖးစဖိးလိာ်ဒိကီၢ် မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်လိာ်အုၣ်သး)
- တၢ်အုၣ်သးလၢ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်ကျိၤ (ဟံၣ်ငါ လိာ်ဟံးယၢ်, မ့ၣ်အူလဲလိာ်ဖိတဲာ် လၢအဘူးကတၢ်အလါ)
- ဟံၣ်ဖိဖိဖိ ဖုးစတဲးပံ အနီၢ်ဂံၢ် (မ့ၢ်အိၣ်)
- မိၢ်ပၢ် အလိာ်အုၣ်သး (အဲၤရံၤကၢ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်လၢညါတဘျီ, လိာ်ပျဲနီၣ်သိလုၣ်တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ် လိာ်အုၣ်သးအၣ်ခံၣ်)
- တၢ်ကွဲးနီၣ်/ ကွဲၣ်လၢညါတဖျၢၣ် တၢ်ဆိတလဲကျိၣ်လိာ်အုၣ်သး (မ့ၢ်အိၣ်)
- ခဲၣ်ထၢၣ်ကံၣ် တၢ်သမံၤမိးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ လိာ်အုၣ်သး (ကျိၣ်တဖျၢၣ်စုၣ်စုၣ် လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကကတံာ်ကတီၢ်န့ၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.)
- ခဲၣ်ထၢၣ်ကံၣ် တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသအလိာ်အုၣ်သး (ကျိၣ်တဖျၢၣ်စုၣ်စုၣ် လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကကတံာ်ကတီၢ်န့ၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.)
- ခဲၣ်ထၢၣ်ကံၣ် တၢ်သမံၤမိးမဲာ်ချဲလိာ်အုၣ်သး (နီၣ်လၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ အလိာ်န့ၢ်အါရံၤ ဝသီ အလီၢ်ခဲ လိာ်အုၣ်သး)

ဝဲလၢတၢ်တူၢ်လိာ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤဒၢးအပူၤန့ၣ်

- ကျိၣ်အါမံၤ တၢ်တူၢ်လိာ်ကျိၣ် ဆဲးလီၤမံၤ အဲၤဒၢးပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မၤစၢၤဝဲၣ်လၢ တၢ်မၤပဲၤလိာ်လိာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ် တၢ်ကြးဒီးန့ၢ်တန့ၢ် အံ့အဲးစံအဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤအာၤ တၢ်ကသံမိးဖိသၣ်လၢ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ အကီၢ်လၢဝါအတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ အံ့အဲးစံအဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ် နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဆၢတဲာ်လီၤ.
- ဖိသၣ်မ့ၢ်တကြးဒီးန့ၢ်အံ့အဲးစံအဲလ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် မိၢ်ပၢ်အသးမ့ၢ်အိၣ်ဂ့ၢ်လိာ် အံ့အဲးစံအဲလ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ် ဒ်တၢ်နီၣ်လီၤကျိၤ လီၤကျိၣ်ဖိလီၢ် ကျဲအတၢ်ဘျီအသိး ကျိၣ်အံၤ ကဘၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ကျိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးအဟံၣ် (သန့ထီၣ်အသးလၢအအိၣ်တၢ်အလီၢ်) န့ၣ်လီၤ. တၢ်တူၢ်လိာ်ဆဲးလီၤမံၤ ပူၤမၤ တၢ်ဖိတဖၣ် ကတံာ်ကတီၢ်ယုၤစၢၤန့ၢ် ကွဲၣ်ပရံၣ်စၣ်ကမုၢ်တၢ်မၤလိာ်ကျိၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ်အာၤ သ့ဝဲလီၤ.
- လၢတၢ်မၤတၢ် ယံၤသီတဖၣ်အပူၤ (လၢအတပၣ်ယုၤဒီး ဖိသၣ်လၢအဆဲးလီၤမံၤအဆိကတၢ်လၢ တီၤဘျီကျိၣ်) မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢ အတူၢ်လိာ် အံ့အဲးစံအဲလ်တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျိၤတဖၣ်န့ၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဆဲးကျိးလၢ လီၤတဲမိ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယး ကျိၣ်လၢဖိသၣ်ဒီးန့ၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဝဲအၣ်, တၢ်လဲၤတၢ်က့ၢ်အၣ်အကျိၤ, တၢ်လိာ်လၢ ကျိၣ်ဆူၣ်ကၢ အၣ်အကျိၤ ဒီးကျိၣ်သရၣ်/သရၣ်လၢအနီၣ်လိာ်ကျိၣ်ခဲမံၤ အမံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကထီၣ် တီၤဘျီကျိၣ်ကသ့အာၤ တနီၣ်အံၤလိာ်အိးကထီၣ်ဘၣ် ဝသီန့ၣ် ဖိသၣ်အသးကဘၣ်ပွဲၤဟံးဝဲ ၅ နီၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဆဲးလီၤမံၤအဆိကတၢ်လၢ တီၤဘျီကျိၣ်အာၤ ဖိသၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဖ်ကဆဲးကျိးဒီဖျိလၢ လီၤတဲမိ ဆူ တၢ်တူၢ်လိာ်ဆဲးလီၤမံၤဝဲၤဒၢး ဝဲ လိာ်န့ၢ်အါရံၤ, လိာ်ဖျၢၣ် အြၢအါရံၤ, လိာ်မးရံၤ, လိာ်ဖျၢၣ်, လိာ်မုၢ် တဖၣ် အကတၢ်တန့ၢ်အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

မ့ၢ်အံၤဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးလီၤမံၤဒီးတၢ်သမံၤမိးတဖၣ်ကီၢ် တဲမိလၢလီၤတဲမိ စးထီၣ်ဝဲ ဂီၤ ဂ့ၣ်ဒ့ၣ် ဒီး ဟါ င့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဆၢ ကတီၢ်အဘၣ်စၢၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.